

טז. להחמיר בכבוד לומדי התורה

עיתים, ומרוב שאנו רוצים להדר בכבוד התורה, בכבוד ד' ומצוותיו, איננו שמים לב שאנו מבזים 'בדרך' תלמידי חכמים. יש לדעת כי ביזוי תלמידי חכמים הוא דבר חמור מאוד, וכי התועלת היוצאת מתוך הידורים שונים בטלה בשישים אל מול הקלקול היוצא מביזוי תלמידי חכמים ומורי הוראה.⁷⁰

⁷⁰ אהרן וואסערמאן

אוצר החכמה

ה א ר ו ת ב ד ר כ י נ ו ע ם ט ז

היתרים משום כבוד הבריות ולא חשו לדברי החוות יאיר (סוף סימן צה). הרב יהושע מנחם אהרנברג, שו"ת דברי יהושע, ב מט אות א.

⁷⁰ "אמר רבא: כמה טפשאי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה". מכות כב ב. להלן סיפור הממחיש עקרון זה: "ודבר דומה לזה מביא הרב אהרון סורסקי שליט"א בספרו "זוטו של נהר": בעיר טבריה הבחין אברך שהעירוב אינו כתיקונו. רץ מיד להמרא דאתרא הרב משה קליערס זצ"ל ושח לו שכנראה העירוב פסול מעיקרו לפי שיטת רוב הפוסקים, ואולי כדאי לפרסם הדבר כדי להציל יהודים מאיסור טלטול. הרב חקר מי היה הממונה בשבוע זה על תיקון העירוב וכאשר נודע לו שהעירוב הותקן על פי הוראת הרב הספרדי ר' יעקב חי זריהן זצ"ל פנה אל האברך ואמר: 'העירוב כשר'. השואל תמה למשמע אוזניו הלא בקיאה הוא בהלכות עירוב ולדעתו העירוב פסול. מאידך איך יהיו להמרות פי הרב, אם הרב אמר כשר בוודאי טעמו ונימוקו עמו. ביום ראשון קם הרב והלך לביתו של הרב הספרדי הנ"ל. הלה הופתע למצוא את הרב האשכנזי בביתו בשעה כה מוקדמת ושאלו: מה לידידי בבית? ענהו הרב: לעזרת כבודו הריני זקוק לברר הלכה חמורה, ומייד ישבו יחדיו ללמוד סוגית עירוב מילה במילה. אט אט התעמקו שניהם בעמקם של דברים עד שתפס הרב זריהן במה דברים אמורים ונודעזע. תפס בזקנו והתחיל צועק: אוי לי שטעיתי בערב שבת בתיקון העירוב ושלא כדין נעשה. הרגיעו הרב ואמר לו: אכן לשם כך באתי הפעם. התבלבל הרב הספרדי ושאל נבוכ: ובכן איך נהג כבוד תורתו בשבת האחרונה? פסקתי 'העירוב כשר'. התפלל רבי יעקב חי זריהן מדוע והרב השיב לו בחיוך מפני שמצוות עירובין בעירנו היא מדברי חכמים ואילו כבוד התורה הוא מדאורייתא. תפארת בנים, סימן י עמוד עא-עב. ועיין בפירוש 'משך חכמה' לרבי מאיר שמחה מדווינסק (שופטים יז יא) שביארו הרב שלמה דייכובסקי (קובץ מים חיים, עמוד 407), זו לשונו "גם אם מצוות דרבנן נלמדות מ'לא תסור', יש הפרש בינן ובין מצוות דאורייתא; במצוות התורה, רצה הקדוש ברוך הוא בחפצא של המצווה, בעוד שבמצוות דרבנן רצה רק שנשמע לדברי חכמים, ואין לו כל חפץ בחפצא של המצווה". ונאה דורש ונאה מקיים היה הראי"ה קוק את דבריו שכתב "וכל ספק של כבוד תורה הוא ודאי ספק דאורייתא של עשה, דכבוד תורה חמירא טובא" (שו"ת אורח משפט תשובה קיב), ובמקום אחר כתב (באר אליהו, סימן ט) "וצריך לומר על כל דבר שאומר בפני רבו, אפילו אם לא למד ממנו דבר זה - 'כך לימדתנו רבינו', שזה בכלל כבוד התורה, ולעולם תהא דעתו של אדם מעורבת בין הבריות". צא וראה את שסופר עליו (מלאכים כבני אדם עמוד 8): "הוא כה הוקיר את מורו ורבו הגאון הנצי"ב, עד שבעת ביקורו של הרב בארצות הברית (תרפ"ד), בשבתו